

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
22/5040 - JOHE

Dato
10.10.2022

Dokument 8: 257 S (2021-2022) Representantforslag om gjennomgang av ordningen med statlig finansiert prøveløslatelse og alternativer til denne

Jeg viser til Justiskomiteens brev 21. september 2022, hvor forslagsstillerne ber regjeringen om å gjennomføre evaluering av ordningen med statlig finansiert prøveløslatelse, og at det utredes alternativer til ordningen.

Både for fengselsstraff og forvaring skal det skje en gradvis overgang til full frihet. Dette skal skje innenfor sikkerhetsmessige forsvarlige rammer som er betryggende for samfunnet og forebygger ny kriminalitet. Noen domfelte har av ulike årsaker et stort omsorgsbehov. Tett oppfølging av prøveløslatte forvaringsdømte i form av tilrettelegging, behandling og kontroll, er nødvendig og krever ressurser.

Statlig finansiert prøveløslatelse er en ordning for forvaringsdømte som etter rettens avgjørelse av særlige grunner skal løslates til opphold i institusjon eller kommunal boenhet utover ett år. Særlige grunner innebærer at vilkår om institusjonsopphold er avgjørende for at løslatelse kan skje, at domfelte vil ha bedre av løslatelse enn fortsatt opphold i kriminalomsorgens anstalter, og at det er utsikter for at vedkommende etter hvert kan leve et liv i frihet. Ordningen er primært tiltenkt forvaringsdømte med omsorgs- og oppfølgingsbehov på grunn av utviklingshemming, men også andre personer kan kvalifisere for denne formen for løslatelse. Det er 17 aktive ordninger i dag. Kriminalomsorgen inngår avtalen med kommuner eller private aktører og har ansvar for det sikkerhetsmessige opplegget rundt ordningen. Institusjonen skal stå for det faglige innholdet og rapportere årlig til statsadvokaten.

At varetektsinnsatte og domfelte, herunder forvaringsdømte, får god oppfølging fra både kriminalomsorgen og helse- og omsorgstjenestene, er viktig for en mest mulig vellykket tilbakeføring til et kriminalitetsfritt liv i samfunnet. Samtidig skal også samfunnet gis et tilstrekkelig vern. Løslatelse kan innebære en vanskelig overgang for mange, og kan for noen kreve særskilt oppfølging og sikkerhetstiltak. Ordningen med statlig finansiert prøveløslatelse av forvaringsdømte er et eksempel på dette. I slike ordninger er en av hovedutfordringene å få til en god balanse mellom oppfølging, kontroll og progresjon.

Jeg ser særlig utfordringen i å sikre effektiv rehabilitering og ivaretagelse av innsatte som har alvorlige og sammensatte psykiske lidelser eller utviklingshemming, og som trenger koordinerte og langvarige omsorgstjenester, *samtidig* som de har begrenset mulighet for medisinsk behandling. Dette er, som forslagsstillerne påpeker, en relevant problemstilling i ordninger for prøveløslatelse til opphold i institusjon eller kommunal boenhet utover ett år. Oppmerksomheten TV2 løfter rundt ordningen med statlig finansiert prøveløslatelse, viser utfordringer med å finne egnede tilbud til innsatte som skal ut i samfunnet, men har behov for tett oppfølging, samtidig som løslatelsen kan utgjøre en voldsrisiko og en belastning for ofre og pårørende. Som forslagsstillerne trekker frem, har det blitt etterlyst alternative tilbud, bl.a. offentlig finansierte sikkerhetshjem for forvaringsdømte.

Forslagsstillerne ber regjeringen gjennomføre en bred evaluering av ordningen, samt utrede en alternativ form for særreaksjon og ny type institusjon for personer som dømmes til denne formen for særreaksjon.

Jeg mener at det er naturlig å gjennomgå ordningen med prøveløslatelse fra forvaring, og departementet arbeider med å se på hvordan det best kan gjennomføres. Jeg vil komme tilbake til Stortinget om dette, på egnet måte. Jeg mener det er nødvendig *først* å gjennomgå ordningen, dens fordeler og ulemper, *før* det er aktuelt å vurdere materielle og prosessuelle endringer nærmere.

Med hilsen

Emilie Mehl